

INGRYDA SUOKAITĖ

Spalvų ribos

2016 m. pabaigoje Lietuvos Respublikos kultūros atašė Vokietijoje Rita Valionytė informavo Lietuvos dailės muziejų, kad Vokietijoje gyvenanti lietuvių kilmės dailininkė Ingrida Suokaitė-Helmer ketina padovanoti Lietuvai savo kūrinių kolekciją ir dėl jos perėmimo norėtų tartis su Lietuvos dailės muziejumi. LDM išėivijos dailės rinkiniuose šios dailininkės kūrinių nėra, dailininkės kūryba menkai žinoma, tad muziejaininkai ėmėsi iniciatyvos pargabenti kūrinius į Lietuvą.

Lietuvos dailės muziejus išėivijos dailę pradėjo kaupti 1966 m. ir per pusę amžiaus sutelkė per 6 tūkst. kūrinių. Tai beveik pusantro šimto svetur kūrusių lietuvių dailininkų – Adomo Varno (1879–1979), Prano Domšaičio (1880–1965), Adomo Galdiko (1893–1969), Viktoro Vizgirdos (1904–1993), Viktoro Petravičiaus (1906–1989), Vytauto Kazimiero Jonyno (1907–1997) – karta ir Freiburgo meno mokyklos išugdyti menininkai. Be jų kūrybos, per pastaruosius dešimtmečius grįžusios į Lietuvą, jau neįsivaizduojame lietuvių dailės istorijos. Daugelio jų kūrybos palikimas rodytas individualiose parodose, analizuojamas ir apmąstomas monografijose. Tačiau tarp išėivijos dailės kūrėjų yra ir tokių, kurie gimė jau Vokietijoje ar kitose šalyse, į kurias persikėlė jų šeimos. LDM rinkiniuose sukauptos karo ir pokario kartos menininkų kūrinių kolekcijos, tačiau jos nedidelės. Tai Kęstučio Zapkaus, Vidos Krištolaitytės, Giedrės Ūselytės-Montvilienės ir kitų dailininkų kūriniai. Kaip tik šiai kartai ir priklauso Ingrida Suokaitė-Helmer. Ji gimė 1942 m. Zalfelde, Vokietijoje, mokėsi Vasario 16-osios gimnazijoje, studijavo tapybą ir grafinių dizainą 1962–1964 m. Štutgarto ir 1964–1969 m. Miuncheno dailės akademijose (pas profesorius Gerdą Neisserį, Ernstą Geitlingerį, Georgą Meistermanną). Nuo 1985 m. ji yra Fiurstenfeldbruko dailininkų sąjungos, nuo 1991 m. – GEDOK grupės Miunchene narė. Nuo 1963 m. aktyviai rengia personalines ir dalyvauja grupinėse parodose Vokietijoje, JAV, Argentinoje, Italijoje. Dailininkė gyvena ir kuria Fiurstenfeldbruke kartu su vyru dailininku Rolandu Helmeriu aktyviai dalyvaudama parodose. I. Suokaitės kūryboje vyrauja tapybos ir grafikos darbai. Daugiausia ji tapo abstrakčius geometrizuotų struktūrų paveikslus su jiems būdingomis konstruktyviomis formomis ir ryškių spalvų kontrastais. Tapytoja mąsto grynomis, lokaliomis spalvų formomis ir neleidžia joms išplisti, sukurdamas ribas tarp spalvų. Ribos griežtai geometrinių struktūrų arba plastiškos ir minkštos, tarsi persiliejančio kontūro. Tačiau kontūrai visada yra ribos. Tapytojos kūriniuose egzistuoja laisvo pulsavimo ribojimai. Tai tarsi susidūrimai – bangos užmojo, kvėpavimo, laisvės sutramdytos įtampos. Šių plastinių paviršių susidūrimai, spalvinės įstrižainės ir suapvalinti paviršiai kuria emocinę dinamiką – dekoratyvią ir tarsi nieko nereiškiančias būsenas, primenančias Jeano Arpo – XX a. prancūzų dailininko koliažų ir skulptūrinių reljefų spalvines idėjas. I. Suokaitės tapybinė plastika abstrakti, naudojama su koliažo elementais. Tapydama ant drobės ir ant stiklo, ji kuria koliažus, gilinasi į spalvų problematiką. Dailininkės grafika nuosekliai pratęsia jos tapyboje suformuotus meninius principus – abstraktus dekoratyvumo paieškas. Menininkei svarbi minimaliomis išraiškos priemonėmis perteikta nuotaikų kaita, pagrįsta ryškių, monochrominių spalvų kontrastais. Grafikos lakštai dažnai jungiami į ciklus, kuriuose idėja plėtojama per spalvinių derinių variacijas. Dailininkei artimiausia linoraižinio technika, leidžianti palyginti lengvai ir greitai įkūnyti sumanymus, neribojant jų formato.

Lietuvos dailės muziejui padovanota dailininkės kūrinių kolekciją leidžia giliau pažvelgti į kitoje kultūroje brendusio ir kuriančio lietuvių kilmės menininko identitetą, jo kūrybos plėtotę, suvokti prigimtinės lietuvių kultūros ir naujos aplinkos poveikio santykį bei sąlyčių taškus ir esmines tokios kūrybos dominantes. Todėl I. Suokaitės iniciatyva gražinti dalį kūrinių į tėvų gimtąjį kraštą yra puiki proga pirmą kartą pristatyti dailininkę Lietuvos visuomenei.

INGRYDA SUOKAITĖ

The Colour Boundaries

At the end of 2016 the cultural attaché of the Republic of Lithuania in Germany, Rita Valionytė, informed the Lithuanian Art Museum that the Lithuanian artist Ingrida Suokaitė-Helmer, living in Germany, was planning on donating part of her collection of works to Lithuania, and wished to discuss its transfer with the Lithuanian Art Museum. Thus far, the museum did not have any pieces by this artist in its collection of work by émigré Lithuanians, plus her work was not very widely known, so the museum's personnel took the initiative to transport her works to Lithuania.

The Lithuanian Art Museum started collecting work by émigré artists in 1966 and over half a century, it has amassed around 6,000 pieces. This collection features the work of around 150 Lithuanian artists who created abroad, including Adomas Varnas (1879–1979), Pranas Domšaitis (1880–1965), Adomas Galdikas (1893–1969), Viktoras Vizgirda (1904–1993), Viktoras Petravičius (1906–1989), Vytautas Kazimieras Jonynas (1907–1997) – even some artists who once attended the Freiburg Art School. We cannot imagine Lithuanian art history without their work, which has been returned to Lithuania over the last decades. The legacy of many of these creators has been displayed in individual shows, and analysed and discussed in monographs. However, among these émigré artists there are also some who were born in Germany or in other countries where their parents chose to settle. The Lithuanian Art Museum's collections contain works by the war and post-war generation of artists, though not very many. They include works by Kęstutis Zapkus, Vida Krištolaitytė, Giedrė Ūselytė-Montvilienė and other artists. Ingrida Suokaitė-Helmer just so happens to belong to this generation. She was born in 1942 in Saalfeld (Saale) in Germany and attended the Vasario 16-tos (February 16) Gymnasium and studied painting and graphic design in 1962–1964 at the Stuttgart Academy of Art and at the Munich Academy of Art in 1964–1969 (with professors Gerd Neisser, Ernst Geitlinger and Georg Meistermann). She has been a member of the Fürstenfeldbruck Artists' Union since 1985, and a member of the GEDOK group in Munich since 1991. She has regularly organised solo shows and been a participant in group exhibitions in Germany, the United States, Argentina and Italy since 1963. The artist lives and works in Fürstenfeldbruck together with her artist husband Roland Helmer, where she also frequently takes part in art shows. Painting and graphic art predominates in Suokaitė's work. She mostly paints abstract geometric-structured paintings with characteristically constructive shapes and contrasting bright colours. The painter thinks along the lines of pure, localised shapes of colour, not allowing them to spread out too much, thereby creating boundaries between the colours. The boundaries are strictly geometrical in structure, being plastic and soft, like a shaded contour. Yet the contours always denote a boundary. A limited kind of free pulsation exists in the painter's works, like collisions – a breaking wave, breathing or freedoms tempered by some kind of omnipresent tension. The collisions of these plastic surfaces, colourful diagonals and rounded surfaces create an emotional dynamism – decorative and at first glance insignificant states, reminiscent of the collages and colour ideas in the sculptural reliefs of the 20th-century French artist Jean Arp. Suokaitė's plastic painting is abstract and features elements of collage. When painting on canvas and glass, she creates collages which analyse colour. The artist's graphic art continues with the artistic principles she has formed in her paintings – there is a constant search for abstract decorativeness. The change in mood conveyed using minimalist expression, based on contrasts of bright, monochromatic colours, is important to the artist. Her graphic art pieces are often combined into series where a certain idea is developed through a variation in colour combinations. The linocut technique is the artist's preferred means of expression, which allows her to relatively easily and quickly embody her ideas, without limiting their format.

The collection of the artist's works donated to the Lithuanian Art Museum allow us to take a deeper look at the identity of a Lithuanian artist who matured and created in a totally different culture, to become familiar with the development of her work, and to understand the relationship between inherently Lithuanian culture and the impact of a new environment, their points of contact, and the fundamental dominants of such work. Thus, these works that Suokaitė has of her own initiative decided to return to her parents' homeland offer an excellent opportunity to present the artist to the Lithuanian public for the first time.